

LITERATŪRA

1. <<http://www.sazp.sk/slovak/periodika/chus/34/25.html>> 9.9.2009, 11:38
2. Debreceni, O., Mlznec, J., Bulla, J., Juhás, P., Bobček, B. 2008. Journal of Central European Agriculture Vol 9 (2008) No 4
3. Holub, A., Baranyiová, E. 2003. Welfare a správanie zvierat dnes. Ochrana zvierat a welfare- 10. konferencia, zbornik, Veterinárna a farmaceutická univerzita Brno.
4. Fancitano, L., Schaefer, A. L. 2008. Welfare of pigs: from birth to slaughter. London: Wageningen Academic Publishers, 2008. ISBN 978-9086860661, s. 315.
5. Broom, D.M., Fraser, A.F. 2005. Farm animal behaviour and welfare. London: CAB International, 2005. ISBN 13-978-0-85199-160-3, s. 437.

МАТЕРІАЛИ ДО ВИВЧЕННЯ ФАУНИ РИБ ІХТІОЛОГІЧНОГО ЗАКАЗНИКА «УСТЬ-ЧОРНА» (Р.ТЕРЕСЕВА, ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСТЬ)

Великопольський І.Й., Потіш Л.А.

Ужгородський національний університет, кафедра ентомології та збереження біорізноманіття,
вул. А.Волошина 32, м. Ужгород, 88000; e-mail: kafentom@univ.uzhgorod.ua

Річка Тересва — права притока Тиси, при довжині 56 км, площа басейну складає 1225 км². Утворюється злиттям двох річок — Брустуриянки та Мокрянки і впадає в р. Тису на 835 км від її устя. Іхтіологічний заказник місцевого значення «Усть-Чорна» утворений згідно рішення облвиконкому №55 від 07.03.1990р. з метою охорони та збереження місць нересту лососевих видів риб і є єдиним в басейні р.Тересва.

Збір матеріалу проводили, згідно програми проведення контрольних ловів, дозволу Держкомрибгоспу № 012 від 30.03.2009 року на спеціальне використання водних живих ресурсів у рибогосподарських водних об'єктах України та поставлених завдань по роботі «Рибогосподарська характеристика річки Тересва у районі будівництва каскаду ГЕС у Закарпатській області», що здійснювались іхтіологічною службою Головного державного управління охорони, використання і відтворення водних живих ресурсів та регулювання рибальства у Закарпатській області на підконтрольних водоймах. Для узагальнення також використано дані результатів досліджень отриманих при проведенні контрольних ловів на р. Тересва в період червень-липень у 2008 році, а також несистематичних іхтіологічних досліджень в 1992, 1999 роках. Протягом квітня-травня 2009 року було здійснено 10 експедиційних виїздів, проведено 24 контрольних ловів. При виконанні поставлених завдань було враховано географічні, гідрологічні особливості ріки та період проведення робіт в зв'язку з чим першочергово було досліджено власне р. Тересву, а після її басейн. Іхтіологічну зйомку здійснювали вниз за течією методом сплаву сіток Таким чином, на р. Тересва були визначені 5 дослідних ділянок довжиною по 1км та 2 ділянки по 300 м на притоці Лужанка, На означених ділянках р. Тересва було проведено по чотири контрольні лови та по два на притоках в різні періоди протягом квітня – травня 2009 року, що дало можливість оцінити сучасний стан іхтіофауни басейну р. Тересва. Виконання дослідних робіт здійснювали на основі загальноприйнятих гідрологічних, гідробіологічних та іхтіологічних методик.

Загалом, на 7 ділянках р. Тересва загальною довжиною 5600 метрів були виявлені 26 видів риб і круглоротих, що належать до 9 родин, а саме:

Родина Міногові – Petromyzontidae Bonaparte, 1831: мінога угорська – *Lampetra danfordi danfordi* Regan.

Родина Карпові – Cyprinidae Fleming, 1822: усач балканський – *Barbus meridionalis petenyi* Heckel, 1852, усач звичайний – *Barbus barbus* (Linnaeus, 1758), карась срібний – *Carassius auratus* (Linnaeus, 1758), пічкур дунайський довговусий (*Gobio uranoscopus*), пічкур звичайний – *Gobio gobio obtusirostris* (Linnaeus, 1758), бистрянка звичайна – *Alburnoides bipunctatus* (Bloch, 1782), верховодка – *Alburnus alburnus* (Linnaeus, 1758), білізна звичайний – *Aspius aspius* (Linnaeus, 1758), підуст звичайний – *Chondrostoma nasus* (Linnaeus, 1758) (виявлено дві екологічні морфи: *Ch. nasus morpha elata* та *Ch. nasus morpha elongata*), ялець звичайний – *Leuciscus leuciscus* (Linnaeus, 1758), ялець-андруга Закарпатський – *Leuciscus souffia agassizi* Valenciennes, 1844, рибець звичайний – *Vimba vimba* (Linnaeus, 1758), голяк річковий – *Phoxinus phoxinus* (Linnaeus, 1758).

Родина Щукові – Esocidae Cuvier, 1816: щука звичайна – *Esox lucius* Linnaeus, 1758.

Родина Харіусові – Thymallidae Gill, 1884: харіус європейський – *Thymallus thymallus* (Linnaeus, 1758).

Родина Лососеві – Salmonidae Cuvier, 1816: лосось дунайський (*Hucho hucho*), форель струмкова – *Salmo trutta morfa fario* Linnaeus, 1758.

Родина Налимові – Lotidae Bonaparte, 1837: минь – *Lota lota* Linnaeus, 1758.

Родина в'юнові:слиж-*Nemachilus barbatulus barbatulus* L.

Родина Рогаткові – Cottidae Bonaparte, 1831: підкамінщик звичайний – *Cottus gobio* Linnaeus, 1758, підкамінщик пістрявоплавцевий – *Cottus cf. rossii* Heckel, 1837.

Родина Окуневі – Percidae Cuvier, 1816: йорж смугастий – *Gymnocephalus schraetser* (Linnaeus, 1758), судак звичайний – *Sander lucioperca* (Linnaeus, 1758), чоп малий – *Zingel streber* (Siebold, 1863); чоп великий – *Zingel zingel* (Linnaeus, 1758).

Наведений перелік видів, вказує на те, що до складу іхтіофауни р. Тересва незважаючи на свою невелику довжину, входять представники близько 50% іхтіофауни Закарпатської області та види Червоної книги України. Проектоване будівництво каскаду ГЕС вплине на всі ланки життєвого циклу її рибного населення, в значній обумовить докорінну структурну перебудову іхтіоценозів. Наслідком зарегулювання річкового стоку в усіх випадках буде елімінація реофільних стенобіонтних видів, перекриття міграційних шляхів, збіднення видового складу іхтіофауни та часткова або повна втрата генофонду цінних аборигенних популяцій риб занесених до Червоної книги України з метою охорони яких створювався іхтіологічний заказник «Усть-Чорна».